

V Bruseli 12. 6. 2019
COM(2019) 276 final

**OZNÁMENIE KOMISIE OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU,
EURÓPSKEJ RADE, RADE, EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU, VÝBORU REGIÓNOV A
EURÓPSKEJ INVESTIČNEJ BANKE**

Stav príprav krízových opatrení na vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie

OZNÁMENIE KOMISIE OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE, RADE, EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU, VÝBORU REGIÓNOV A EURÓPSKEJ INVESTIČNEJ BANKE

Stav príprav krízových opatrení na vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie

1. Úvod

Spojené kráľovstvo sa rozhodlo opustiť Európsku úniu iniciovaním postupu stanoveného v článku 50 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „ZEÚ“). Európska rada (článok 50) sa 11. apríla 2019¹ na základe žiadosti Spojeného kráľovstva dohodla, že predĺži² lehotu stanovenú v článku 50 ods. 3 ZEÚ do 31. októbra 2019³. Ak Spojené kráľovstvo ratifikuje dohodu o vystúpení⁴ v ktorejkoľvek fáze pred 31. októbrom 2019, k vystúpeniu dôjde v prvý deň mesiaca nasledujúceho po ukončení ratifikačného postupu. Komisia naďalej zastáva názor, že najlepším výsledkom je riadené vystúpenie Spojeného kráľovstva z Únie na základe dohody o vystúpení.

Ak Spojené kráľovstvo do 31. októbra 2019 neratifikuje dohodu o vystúpení, alebo ak nepožiadá o tretie predĺženie, ktoré Európska rada (článok 50) schváli jednomyseľne, lehota stanovená v článku 50 ods. 3 ZEÚ sa skončí. Spojené kráľovstvo bude potom od 1. novembra 2019 treťou krajinou bez dohody na zabezpečenie riadeného vystúpenia. Vzhľadom na pretrvávajúcu neistotu, pokiaľ ide o ratifikáciu zo strany Spojeného kráľovstva a celkovú vnútroštátnu situáciu v Spojenom kráľovstve, a v súlade s prístupom, ktorý Európska rada (článok 50) zdôrazňovala počas celého procesu, musia všetci aktéri pokračovať v príprave na všetky možné výsledky vrátane vystúpenia bez dohody.

Európska rada (článok 50) sa rozhodla preskúmať pokrok na svojom zasadnutí dňa 20. – 21. júna 2019. Komisia ako príspevok k tomuto preskúmaniu a v nadväznosti na svoje štyri predchádzajúce oznámenia o pripravenosti na brexit a krízových opatreniach⁵ v tomto oznámení sumarizuje pripravenosť a krízové opatrenia, ktoré Európska únia a členské štáty EÚ-27 zaviedli, vplyv predĺženia lehoty a všetky ostatné prípravné práce, ktoré je potrebné vykonať. Komisia vyzýva členské štáty a zainteresované strany, aby využili predĺženie na overenie, či sú zavedené všetky potrebné opatrenia týkajúce sa pripravenosti a krízových príprav.

¹ Rozhodnutie Európskej rady (EÚ) 2019/584, Ú. v. EÚ L 101, 11.4.2019, s. 1.

² Európska rada na základe žiadosti Spojeného kráľovstva rozhodla o prvom predĺžení 22. marca 2019 [rozhodnutie Európskej rady (EÚ) 2019/476, Ú. v. EÚ L 80I, 22.3.2019, s. 1].

³ Európska rada 11. apríla 2019 na základe druhej žiadosti Spojeného kráľovstva o predĺženie takisto rozhodla, že rozhodnutie o predĺžení do 31. októbra 2019 sa prestane uplatňovať 31. mája 2019, ak by Spojené kráľovstvo neuskutočnilo voľby do Európskeho parlamentu a do 22. mája 2019 neratifikovalo dohodu o vystúpení. Keďže Spojené kráľovstvo neratifikovalo dohodu o vystúpení do 22. mája 2019, voľby do Európskeho parlamentu sa v ňom uskutočnili 23. mája 2019.

⁴ Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Ú. v. EÚ C 144I, 25.4.2019, s. 1).

⁵ 19.7.2018: COM(2018) 556 final/2; 13.11.2018: COM(2018) 880 final; 19.12.2018: COM(2018) 890 final; 10.4.2019: COM(2019) 195 final.

Ako Komisia sústavne zdôrazňuje, krízové opatrenia môžu najzávažnejšie narušenia v dôsledku vystúpenia bez dohody len zmierniť. Hoci sa Komisia nezapája do špekulácií o možných hospodárskych dôsledkoch rôznych scenárov, je jasné, že vystúpenie Spojeného kráľovstva bez dohody by malo vážny negatívny hospodársky vplyv a že tento vplyv by bol pomerne väčší v Spojenom kráľovstve než v 27 členských štátoch EÚ⁶. Je pravdepodobné, že vďaka prípravám členských štátov a zainteresovaných strán sa zmenší ich individuálna expozícia negatívnym vplyvom vystúpenia bez dohody. Negatívny vplyv bude zmierňovať aj vysoká úroveň pripravenosti vo všetkých odvetviach hospodárstva.

Ako sa uvádza vo štvrtom oznámení o pripravenosti na brexit z 10. apríla 2019⁷, Komisia je pripravená navrhnúť opatrenia finančnej podpory na zmiernenie vplyvu v najviac postihnutých oblastiach a odvetviach, pričom bude brať do úvahy dostupné finančné prostriedky a akékoľvek úpravy na strane výdavkov a príjmov rozpočtu EÚ, ktoré by mohli vyplývať z neriadeného vystúpenia. Pravidlá EÚ v oblasti štátnej pomoci ponúkajú pružné riešenia pre vnútroštátne opatrenia na bezprostrednejšiu podporu dotknutých zainteresovaných strán.

2. PRIPRAVENOSŤ EÚ A KRÍZOVÉ OPATRENIA SÚ VHODNÉ NA PRÍSLUŠNÝ ÚČEL

Európska únia už bola pripravená na vystúpenie Spojeného kráľovstva pred pôvodným dátumom vystúpenia (30. marec 2019). Rozsiahla práca, ktorú pred týmto dátumom vykonali všetky inštitúcie a orgány EÚ a členské štáty EÚ-27, naďalej pretrváva.

Opatrenia na úrovni EÚ sú zhrnuté v štvrtom oznámení o pripravenosti na brexit z 10. apríla 2019. Komisia predložila 19 legislatívnych návrhov na účely prípravy na vystúpenie Spojeného kráľovstva. Európsky parlament a Rada prijali 18 z nich a dosiahla sa politická dohoda o zostávajúcom návrhu, ktorý sa týka rozpočtu EÚ na rok 2019, pričom sa očakáva, že tento legislatívny návrh bude formálne prijatý v júni 2019. Tieto legislatívne akty sú uvedené v prílohe 1 a týkajú sa oblastí počnúc dopravou cez koordináciu sociálneho zabezpečenia až po Erasmus+ a vízový režim uplatňovaný na štátnych príslušníkoch Spojeného kráľovstva. Komisia prijala aj 63 nelegislatívnych aktov v celom rade oblastí politiky.

Komisia preskúmala všetky opatrenia na úrovni EÚ, aby posúdila, či sú ešte stále vhodné na príslušný účel vzhľadom na predĺženie lehoty podľa článku 50 ods. 3 Zmluvy o EÚ. Na základe tohto skríningu sa Komisia domnieva, že tieto legislatívne a nelegislatívne akty Únie naďalej spĺňajú stanovené ciele. Preto nie je potrebné meniť ich podstatu. Komisia neplánuje pred novým dátumom vystúpenia žiadne nové opatrenia.

⁶ Pokiaľ ide scenár vystúpenia bez akejkoľvek dohody, v ktorom Spojené kráľovstvo podlieha pravidlám Svetovej obchodnej organizácie o doložke najvyšších výhod (DNV), externé štúdie, ktoré zahŕňajú obchod aj neobchodné kanály, naznačujú krátkodobé zníženie HDP Spojeného kráľovstva. Napríklad globálny hospodársky výhľad MMF z roku 2019 odhaduje zníženie medzi 3,7 a 4,9 %, zatiaľ čo Bank of England v novembri 2018 odhadla toto zníženie v intervale 4,75 až 7,75 % v priebehu piatich rokov, v oboch prípadoch v porovnaní so základným scenárom. Pokiaľ ide o priemerný krátkodobý vplyv na členské štáty EÚ-27, odhad MMF z roku 2019 je výrazne nižší ako 1 %, kým Bank of England vo svojej štúdii neposkytuje žiadny odhad pre členské štáty EÚ-27. Pokiaľ ide o dlhodobý vplyv, viaceré externé štúdie naznačujú dlhodobý negatívny vplyv na HDP Spojeného kráľovstva vo výške približne 3 až 8 %. Odhad MMF z roku 2019 je takmer 3 % a odhad vlády Spojeného kráľovstva z roku 2018 je 7,7 %. Pokiaľ ide o priemerný dlhodobý vplyv na EÚ-27, odhad MMF z roku 2019 je výrazne pod úrovňou 1 %, čo je v súlade s väčšinou ostatných štúdií.

⁷ COM(2019) 195 final.

Vo veľkej väčšine prípadov je načasovanie uplatňovania a trvanie účinku každého z týchto aktov automaticky prispôbené novému dátumu vystúpenia a nie je potrebné meniť texty. V niektorých prípadoch sa v právnych aktoch stanovuje dátum skončenia ich platnosti. Komisia zvažuje, či tieto akty potrebujú technickú úpravu s cieľom zohľadniť nový harmonogram pred uplynutím ich platnosti.

Komisia okrem toho prijala⁸ 16 nelegislatívnych krízových aktov⁹ v súlade so sanitárnymi a rastlinolekáorskými právnymi predpismi EÚ s ohľadom na predchádzajúci dátum vystúpenia 12. apríla 2019 na základe uistení Spojeného kráľovstva. Tieto opatrenia sú v súčasnosti z dôvodu predĺženia obsolétne. Ak však Spojené kráľovstvo bude aj naďalej poskytovať potrebné uistenia, tieto opatrenia sa opätovne prijmú, aby sa mohli uplatňovať od 1. novembra 2019.

93 oznámení, ktoré Komisia uverejnila¹⁰, naďalej poskytuje usmernenie zainteresovaným stranám a orgánom v mnohých oblastiach ovplyvnených vystúpením. Hoci sa dátum vystúpenia zmenil, v nich obsiahnutá právna analýza vplyvu vystúpenia Spojeného kráľovstva zostáva nedotknutá.

Okrem toho technické diskusie a výmeny medzi Komisiou a členskými štátmi EÚ-27, ako aj zástupcami priemyslu a občianskou spoločnosťou pokračujú vo všeobecných otázkach pripravenosti a krízových príprav a pri konkrétnych odvetvových, právnych a administratívnych otázkach. Tieto diskusie prebiehali počas celého procesu a umožnili objasnenie mnohých otázok.

3. PREBIEHAJÚCE PRÍPRAVY VO VYBRANÝCH OBLASTIACH

V rámci predchádzajúcich oznámení o pripravenosti na brexit sa v tejto súvislosti venovala pozornosť širokej škále odvetví a príslušným úvahám. Tento oddiel sa zameriava na oblasti, ku ktorým je v nadchádzajúcich mesiacoch naďalej potrebné pristupovať s osobitnou ostražitosťou.

Ako Komisia dôsledne upozorňovala, pripravenosť na vystúpenie Spojeného kráľovstva je spoločným úsilím verejných správ a hospodárskych subjektov. Je zodpovednosťou všetkých zainteresovaných strán pripraviť sa na všetky scenáre. Pripraviť sa musia aj dotknutí občania.

Podniky z niektorých odvetví v marci 2019 uviedli, že nemali dostatok času na prispôbenie. Komisia dôrazne vyzýva zainteresované strany, aby využili dodatočný čas do 31. októbra 2019 s cieľom zabezpečiť, aby prijali všetky potrebné opatrenia na prípravu na vystúpenie Spojeného kráľovstva. Mali by zabezpečiť zavedenie potrebných regulačných povolení a prijať administratívne opatrenia pre cezhraničný obchod a nevyhnutné kroky na premiestnenie, reorganizáciu podniku alebo na zmluvné úpravy¹¹. Predovšetkým nebude

⁸ Ú. v. EÚ L 100 I, 11.4.2019 a L 103, 12.4.2019.

⁹ Tieto akty upravujú: i) schválenie programu na monitorovanie rezíduí v Spojenom kráľovstve a na závislých územiach Britskej koruny na rok 2019; ii) stanovenie statusu Spojeného kráľovstva a jeho závislých území v súvislosti s bovinou spongiformnou encefalopatiou (BSE); iii) uvedenie Spojeného kráľovstva a jeho závislých území v zozname tretích krajín s povolením vyvážať živé zvieratá a živočíšne produkty do EÚ a iv) schválenie nových alebo rozšírených hraničných inšpekčných staníc v 27 členských štátoch EÚ, ktorých sa najviac týka dovoz zo Spojeného kráľovstva.

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notice_sk.

¹¹ Napríklad zmluvné možnosti zavedenia jurisdikcie Spojeného kráľovstva (podrobnejšie pozri príslušné oznámenie zainteresovaným stranám: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/civil_justice_sk.pdf).

možné umiestňovať výrobky, ktoré nespĺňajú potrebné požiadavky a povolenia, na trh EÚ. Ako už bolo uvedené, Komisia neplánuje prijať žiadne nové opatrenie vzhľadom na možný scenár bez dohody, resp. na kompenzáciu hospodárskych subjektov, ktoré sa nepripravili. Komisia sa domnieva, že dodatočná lehota, ktorá je k dispozícii z dôvodu predĺženia, bude v zásade dostatočná na to, aby sa hospodárske subjekty mohli prispôbiť, takže aj v prípadoch, keď sú k dispozícii výnimky alebo odchýlky, by tieto nemali byť potrebné.

Pri príprave na vystúpenie Spojeného kráľovstva zohrali ústrednú úlohu národné, regionálne a miestne orgány v 27 členských štátoch EÚ. Všetky členské štáty EÚ-27 zaviedli právne predpisy a stratégie a uskutočnili praktické prípravy. Tak ako to uskutočnila Komisia v súvislosti s krízovými opatreniami EÚ, aj členské štáty EÚ-27 by mali preveriť svoje vnútroštátne krízové opatrenia, aby zabezpečili, že budú naďalej vhodné na príslušný účel vzhľadom na predĺženie lehoty podľa článku 50 ods. 3. V prípade vystúpenia bez dohody sa konečné prípravné opatrenia musia uplatňovať najneskôr od 1. novembra 2019.

Práva občanov na pobyt a nároky na sociálne zabezpečenie

Pokiaľ ide o **práva občanov Spojeného kráľovstva na pobyt**, členské štáty EÚ-27 pripravili alebo prijali vnútroštátne krízové opatrenia pred 12. aprílom 2019 s cieľom zabezpečiť, aby štátni príslušníci Spojeného kráľovstva a ich rodinní príslušníci z krajín mimo EÚ mohli zostať osobami s oprávneným pobytom v bezprostrednom období po vystúpení bez dohody. Komisia spolupracovala s členskými štátmi EÚ-27 s cieľom zabezpečiť súdržnosť celkového prístupu, pričom uznáva, že je potrebná vnútroštátna flexibilita, keďže členské štáty čelia rôznym výzvam v závislosti od svojich právnych a administratívnych systémov a počtu štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva, ktorí majú pobyt na ich území.

Komisia v záujme ďalšieho objasnenia situácie v úzkej spolupráci s členskými štátmi EÚ-27 poskytla prehľad vnútroštátnych opatrení týkajúcich sa práv na pobyt na internetových stránkach o pripravenosti na brexit¹². Komisia bude naďalej aktualizovať tento prehľad a umiestňovať tam najnovšie informácie poskytnuté členskými štátmi EÚ-27. Komisia vyzýva členské štáty EÚ-27, aby sa ďalej venovali osvetovej činnosti zameranej na štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva s pobytom na ich území. Komisia pripomína, že ochrana právneho postavenia štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva, ktorí majú v súčasnosti pobyt v EÚ, je prioritou.

Pokiaľ ide o **občanov EÚ s pobytom v Spojenom kráľovstve**, informácie o prístupe vlády Spojeného kráľovstva sú k dispozícii na webovom sídle vlády Spojeného kráľovstva¹³.

Ako je vysvetlené v štvrtom oznámení o pripravenosti na brexit z 10. apríla 2019, Komisia spolupracuje s členskými štátmi EÚ-27 aj s cieľom doplniť úroveň ochrany **nárokov na sociálne zabezpečenie**, ktorá je stanovená v nariadení EÚ o krízových opatreniach¹⁴ pre prípad scenára bez dohody. To zahŕňa jednostranný koordinovaný krízový prístup uplatniteľný na všetky poistené osoby, ktorých nároky súvisia so Spojeným kráľovstvom pred dátumom vystúpenia. Okrem toho sa členské štáty EÚ-27 môžu rozhodnúť, že jednostranne uplatnia zásadu sčítania dôb práce, poistenia a pobytu v Spojenom kráľovstve

¹² https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/citizens-rights_en.

¹³ <https://www.gov.uk/eusettledstatus>.

¹⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/500 z 25. marca 2019, ktorým sa stanovujú krízové opatrenia v oblasti koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia v nadväznosti na vystúpenie Spojeného kráľovstva z Únie (Ú. v. EÚ L 85I, 27.3.2019, s. 35).

po vystúpení, resp. že prijímú ďalšie jednostranné opatrenia¹⁵. Takisto by mohli umožniť aj prístup k zdravotnej starostlivosti pre osoby poistené v Spojenom kráľovstve s bydliskom na ich území. Komisia zostavila prehľad vnútroštátnych opatrení¹⁶, v ktorom sa potvrdzuje, že hoci medzi členskými štátmi existujú určité rozdiely, pokiaľ ide o prijaté opatrenia – ktoré odrážajú ich špecifiká, koordinovaný prístup zabezpečuje jednotnú základnú úroveň ochrany vo všetkých členských štátoch EÚ-27. Členské štáty EÚ-27 by mali využiť predĺženie na oslovenie občanov s cieľom poskytnúť im prístup k informáciám, ktoré potrebujú na to, aby sa pripravili na vystúpenie Spojeného kráľovstva.

Lieky, zdravotnícke pomôcky a chemické látky

Existujú dva druhy **liekov na humánne použitie a veterinárnych liekov**, na ktoré bude mať vplyv vystúpenie Spojeného kráľovstva: tie, ktoré centrálné schvaľuje Európska komisia, a tie, ktoré sú povoľované členskými štátmi na vnútroštátnej úrovni. Do 12. apríla 2019 sa regulačný súlad nedosiahol len v prípade malého počtu centrálne povoľovaných liekov (približne 1 %). Hoci je táto situácia zvládnuteľná, jej riešenie je v záujme farmaceutického priemyslu aj pacientov. Európska agentúra pre lieky (EMA) je teraz blízko k dokončeniu procesu súladu s predpismi v prípade výrobkov, ktoré sú povoľované na centrálnej úrovni. V prípade výrobkov, ktoré sú povoľované na vnútroštátnej úrovni, sa musí vykonať ešte viac práce. Priemyslu sa dôrazne odporúča, aby v úzkej spolupráci s EMA a vnútroštátnymi agentúrami pre lieky využil predĺženie na uvedenie zostávajúcich liekov do súladu s predpismi do 31. októbra 2019¹⁷. Pokiaľ ide o presun zariadení na testovanie šarží zo Spojeného kráľovstva do 27 členských štátov EÚ, Komisia v marci 2019 vydala usmernenia týkajúce sa možnosti spoločností získať dočasnú výnimku, a to pod podmienkou splnenia určitých podmienok¹⁸. Hoci by táto záležitosť mala byť pre predĺženie lehoty podľa článku 50 ods. 3 menej relevantná, uvedené usmernenie zostáva platné tak pre centrálnu, ako aj pre vnútroštátne povolené výrobky, aby bolo možné rýchlo dokončiť presun testovacieho miesta na kontrolu kvality do EÚ-27.

Okrem toho prebieha prevod osvedčení pre **zdravotnícke pomôcky** z notifikovaných orgánov Spojeného kráľovstva na notifikované orgány v EÚ-27. Viaceré notifikované orgány Spojeného kráľovstva zriaďujú nové orgány v členských štátoch EÚ-27, resp. spolupracujú s notifikovanými orgánmi EÚ-27 na prevode osvedčení svojich klientov do členských štátov EÚ-27. Napriek tomu, že bol v období do 12. apríla 2019 pri prevode certifikátov dosiahnutý značný pokrok, ešte stále bude potrebná významná práca na dosiahnutie úplného súladu do 31. októbra 2019. V prípadoch, keď notifikované orgány Spojeného kráľovstva nebudú môcť včas previesť všetky certifikáty svojich klientov, sa výrobcom dôrazne odporúča, aby sami previedli svoje osvedčenia notifikovanému orgánu v členských štátoch EÚ-27. Členské štáty by mali pomôcť spoločnostiam, aby zamerali svoje opatrenia týkajúce sa pripravenosti na najzásadnejšie produkty a aby si v rámci EÚ-27 vyhľadali notifikovaný orgán, ktorému včas

¹⁵ Ako je pokračovanie v ponúkaní možnosti vyvážať do Spojeného kráľovstva iné peňažné dávky ako starobné dôchodky.

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/citizens-rights_en.

¹⁷ Členské štáty si budú vymieňať informácie o pokroku týchto opatrení na zaistenie pripravenosti navzájom, ako aj s Komisiou a EMA, a to počas pravidelných mesačných zasadnutí koordinačných skupín pre postupy vzájomného uznávania a decentralizované postupy – humánne/veterinárne lieky (CMDh/CMDv) a na pravidelných rokovaníach siete vedúcich agentúr pre lieky (HMA) a jej osobitnej skupiny pre brexit.

¹⁸ Výnimky stanovené v článku 20 písm. b) smernice 2001/83/ES (o liekoch na humánne použitie) a článku 24 písm. b) smernice 2001/82/ES (o veterinárnych liekoch) môžu príslušné orgány v riadne odôvodnených prípadoch použiť na to, aby sa držiteľia povolenia na uvedenie na trh mohli spoľahnúť na kontroly kvality vykonávané v Spojenom kráľovstve na obmedzené obdobie a najneskôr do konca roka 2019.

prevedú svoje osvedčenia. Členské štáty pravidelne diskutujú o pokroku v tejto otázke, najmä v rámci osobitnej skupiny pre brexit, ktorá existuje v rámci siete príslušných orgánov v oblasti zdravotníckych pomôcok, a sú v pravidelnom kontakte s Komisiou. Komisia sa domnieva, že predĺženie lehoty podľa článku 50 ods. 3 do 31. októbra 2019 poskytuje dostatočný čas na dokončenie prevodu osvedčení, ako aj úpravy označení výrobkov.

Pokiaľ ide o **chemické látky**, do konca apríla 2019 sa do členských štátov EÚ-27 previedlo 463 registrácií látok podľa nariadenia REACH, zatiaľ čo zaregistrovaných v Spojenom kráľovstve zostalo ešte 718 látok, ktoré si zaregistrovali len subjekty usadené v Spojenom kráľovstve. Európska chemická agentúra (ECHA) otvorila v rámci REACH-IT¹⁹ „okno pre brexit“ s cieľom prijať potrebné kroky na prevod ich registrácií podľa nariadenia REACH pred dátumom vystúpenia. Agentúra ECHA ponechá po poslednom predĺžení lehoty podľa článku 50 ods. 3 toto „okno pre brexit“ otvorené do 31. októbra 2019. Spoločnosti s registrujúcimi subjektmi so sídlom v Spojenom kráľovstve, ktoré ešte nepreviedli svoje registrácie do členských štátov EÚ-27, sa dôrazne vyzývajú, aby túto príležitosť využili a aby oslovili potenciálnych spoluregistrujúcich a následných užívateľov v rámci EÚ-27 a aby sa s nimi skoorinovali. Ak sa zápisy do registra neprevedú, príslušné chemikálie sa od dátumu vystúpenia nemôžu uvádzať na trh EÚ. V oblasti schvaľovania podľa nariadenia REACH žiadatelia o autorizáciu so sídlom vo Veľkej Británii musia previesť svoju žiadosť na spoločnosť usadenú v EÚ-27, aby sa vyhli narušeniu dodávok.

Clá, nepriame dane a hraničné inšpekčné stanice

V oblasti **ciel a nepriamych daní** Komisia ešte pred predchádzajúcim dátumom vystúpenia zorganizovala množstvo technických stretnutí a uverejnila usmernenia týkajúce sa ciel, dane z pridanej hodnoty (DPH) a spotrebnej dane²⁰. Do aktuálneho dátumu vystúpenia sa s vnútroštátnymi správnymi orgánmi plánuje niekoľko ďalších medziodvetvových hodnotiacich diskusií. Úsilie sa zameriava aj na poskytovanie špecifickej odbornej prípravy pre colníkov v členských štátoch, a to prostredníctvom seminárov²¹, internetových videí alebo animácií, ako aj na organizovanie zrýchlených programov na prijímanie nových zamestnancov v colnej oblasti a na rekvalifikáciu existujúcich pracovníkov²².

Komisia okrem toho pokračuje vo viacjazyčnej komunikačnej kampani, ktorá sa začala 18. februára 2019²³ a ktorej cieľom je osloviť hospodárske subjekty EÚ a všetky ostatné zainteresované strany a doplniť ich prípravy na vystúpenie Spojeného kráľovstva. Medzi komunikačné nástroje patria špecializovaná webová stránka²⁴, letáky, colná príručka a vysvetlenia technických riešení na internete, ktoré sa zavádzajú s cieľom zabezpečiť, aby sa Colný kódex Únie vykonával na hranici medzi Európskou úniou a Spojeným kráľovstvom v prípade vystúpenia bez dohody.

Vnútroštátne orgány výrazne investovali do infraštruktúry a ľudských zdrojov, najmä v členských štátoch, ktoré sú hlavnými vstupnými a výstupnými bodmi pre obchod Európskej

¹⁹ https://echa.europa.eu/uk-withdrawal-from-the-eu?utm_source=echa.europa.eu&utm_medium=display&utm_campaign=customer-insight&utm_content=banner.

²⁰ Usmerňujúce poznámky sú k dispozícii na: https://ec.europa.eu/taxation_customs/uk_withdrawal_en.

²¹ Do konca roku 2019 je naplánovaných 15 dodatočných seminárov.

²² V súčasnosti sú vo všetkých členských štátoch a vo všetkých jazykoch EÚ k dispozícii tri rýchle programy odbornej prípravy, ktoré obsahujú priamy prístup k školiacim materiálom EÚ.

²³ Tlačová správa: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-901_sk.htm.

²⁴ https://ec.europa.eu/taxation_customs/uk_withdrawal_en.

únie so Spojeným kráľovstvom. Členské štáty takisto spolupracujú s Komisiou vo svojom úsilí v oblasti odbornej prípravy a komunikácie s cieľom osloviť hospodárske subjekty a zainteresované strany.

Vzhľadom na veľký počet dotknutých hospodárskych subjektov je ťažké určiť presnú úroveň pripravenosti podnikov v colnej oblasti, ale zo štatistických údajov vyplýva, že opatrenia boli prijaté.

Po prvé, v období od februára do marca 2019 sa výrazne zvýšil počet čísiel registrácie a identifikácie EÚ (ďalej len „EORI“) udeľovaných všetkým hospodárskym subjektom, ktoré colné orgány zaregistrovali pre budúce dovozné/vývozné činnosti²⁵. V tejto súvislosti Komisia objasnila²⁶, že hospodárske subjekty môžu predložiť požadované údaje a vykonať potrebné kroky na registráciu pred dátumom vystúpenia. Po druhé, zvýšil sa aj počet žiadostí o status schváleného hospodárskeho subjektu (ďalej len „AEO“), s ktorým sú spojené určité zjednodušené colné postupy a uľahčenia²⁷. Tieto trendy naznačujú, že zainteresované strany sa čoraz viac pripravujú v súvislosti s colnými režimami, čo však ale neznamená, že boli prijaté všetky potrebné opatrenia týkajúce sa pripravenosti. Konkrétne treba uviesť, že pridelenie čísla EORI a status AEO sú len niektoré z opatrení, ktoré hospodárske subjekty potrebujú na to, aby sa pripravili na scenár bez dohody, ktorý môže viesť napr. aj k zmenám v logistike a operačnom plánovaní, resp. k prípadnému najímaniu colných špecialistov. Napokon treba uviesť, že zvýšené úsilie by sa nemalo obmedzovať len na krajiny, ktoré sú blízko Spojeného kráľovstva: každá spoločnosť EÚ-27, ktorá má v úmysle pokračovať v obchodovaní so Spojeným kráľovstvom po dátume vystúpenia, by mala prijať opatrenia a kontaktovať svoju vnútroštátnu colnú správu, aby zabezpečila, že realizovala všetky potrebné prípravy.

V oblasti sanitárnych a rastlinolekárskeho kontrol (SPS) si členské štáty EÚ-27 vytvorili nové **hraničné inšpekčné stanice**, resp. rozšírili existujúce stanice na vstupných miestach dovozu zo Spojeného kráľovstva do EÚ. Ako už bolo uvedené, nelegislatívny akt, ktorým sa schvaľujú tieto hraničné inšpekčné stanice, sa bude musieť vzhľadom na najnovšie predĺženie lehoty podľa článku 50 ods. 3 prijať opätovne. Členské štáty EÚ-27 by mali medzičasom využiť dodatočný čas na vyhodnotenie potreby akýchkoľvek ďalších úprav na týchto hraničných inšpekčných staniaciach s cieľom zabezpečiť, aby boli od začiatku plne funkčné. Okrem toho Komisia udržiava pravidelné kontakty s najviac dotknutými členskými štátmi tak, aby sa v prípade scenára bez dohody pozemná trasa medzi Írskom a zvyškom Európskej únie cez Spojené kráľovstvo mohla realizovať rýchlo vrátane podpory prostredníctvom nevyhnutných informačných systémov.

²⁵ Počet žiadostí o číslo EORI sa v marci 2019 výrazne zvýšil (z 57 556 vo februári 2019 na 306 105 v marci 2019), pričom najväčšie nárasty boli zaznamenané v členských štátoch blízko Spojeného kráľovstva. Vo Francúzsku sa počet žiadostí zvýšil 55-krát, zo 4 020 na 219 924, v Írsku sa zvýšil sedemnásobne, z 327 v januári na 2 017 vo februári a na 1 941 v marci 2019. V Belgicku sa ich počet zvýšil o 50 %, z 962 na 1 570, a v Taliansku v marci v porovnaní s februárom 2019 došlo k šesťnásobnému zvýšeniu, z 5 890 na 31 375 [zdroj: mesačná správa databázy systému hospodárskych subjektov (EOS)].

²⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/guidance-customs-procedures_sk.pdf.

²⁷ V rokoch 2018 a 2019 sa počet žiadostí o udelenie statusu AEO zvýšil (1 727 žiadostí v roku 2018 oproti 1 449 žiadostiam v roku 2017, a 943 žiadostí len v prvých piatich mesiacoch roka 2019). Toto zvýšenie je zreteľné najmä v Írsku (16 žiadostí v roku 2017, 42 v roku 2018 a 76 počas prvých piatich mesiacov roku 2019) a vo Francúzsku (100 žiadostí v prvých piatich mesiacoch roku 2019 v porovnaní so 132 žiadosťami za celý rok 2018). Keďže číslo EORI je potrebné na podanie žiadosti o udelenie statusu schváleného hospodárskeho subjektu (AEO), nemožno vylúčiť, že počet žiadostí o udelenie statusu AEO by sa mohol v budúcnosti ešte viac zvýšiť v dôsledku najväčšieho nárastu počtu registrácií na účely EORI v marci 2019 [zdroj: mesačná správa databázy systému hospodárskych subjektov (EOS)].

Doprava

V oblasti **leteckej dopravy** sa v nariadení (EÚ) 2019/502 o krízových opatreniach²⁸ stanovuje okrem iného aj osobitný mechanizmus, ktorý letecké spoločnosti EÚ musia dodržiavať, pokiaľ ide o požiadavky EÚ na väčšinové vlastníctvo a kontrolu po tom, ako Spojené kráľovstvo vystúpi. Letecké spoločnosti mali 15 dní od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia (t. j. od 28. marca 2019), aby každému národnému licenčnému úradu predložili plán opisujúci opatrenia, ktoré prijmú na dosiahnutie úplného súladu s týmito požiadavkami. Príslušné licenčné úrady majú dva mesiace na to, aby posúdili, či sa opatreniami dosiahne súlad, a musia o svojom posúdení informovať Komisiu a leteckého dopravcu. Podľa uvedeného nariadenia o krízových opatreniach majú príslušné letecké spoločnosti do 30. marca 2020 povinnosť vykonať opatrenia a dosiahnuť plný súlad s právnymi predpismi Únie týkajúcimi sa vlastníctva a kontroly²⁹. Tento proces prebieha a Komisia je v pravidelnom kontakte s vnútroštátnymi orgánmi. Nariadenie o krízových opatreniach takisto umožňuje leteckým dopravcom Spojeného kráľovstva predkladať žiadosti o povolenia na prevádzku z každého členského štátu, v ktorom chcú vykonávať činnosť; tieto ustanovenia sú takisto uplatniteľné od 28. marca 2019.

Pokiaľ ide o oblasť **železničnej dopravy**, hospodárske subjekty, ktoré neprijali potrebné opatrenia na získanie príslušných dokumentov EÚ-27, by mali vykonať potrebné kroky na ich získanie. Nariadenie o krízových opatreniach (EÚ) 2019/503³⁰ už poskytuje štedrý časový rámec na zabezpečenie dodržiavania právnych predpisov. Vzhľadom na predĺženie sa Komisia domnieva, že hospodárske subjekty majú dostatok času na zabezpečenie súladu do dátumu vystúpenia. Rušňovodiči, ktorí chcú pokračovať v prevádzkovaní vlakov na cezhraničných tratiach a ktorí ešte nezískali platnú licenciu EÚ-27, a to platí pre značný počet z nich, budú musieť urobiť kroky, aby ho získali. Pokiaľ ide o bezpečnostné osvedčenia a prevádzkové licencie železničných podnikov pôsobiacich cez tunel pod Lamanšským prielivom, vnútroštátne orgány a niektorí prevádzkovatelia prijali ďalšie opatrenia na zabezpečenie toho, aby boli k dispozícii príslušné osvedčenia a licencie EÚ-27.

Rybolovné činnosti

V sektore **rybárstva** Komisia prijala rýchle opatrenia na vykonávanie nariadení EÚ o krízových opatreniach³¹. Komisia a členské štáty spolupracovali na zhromažďovaní informácií v primeranom formáte, aby žiadosti o oprávnenie na prístup plavidiel EÚ do vôd Spojeného kráľovstva mohli byť spracované hneď po tom, ako sa začne uplatňovať

²⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/502 z 25. marca 2019 o spoločných pravidlách na zabezpečenie základnej leteckej prepojenosti vzhľadom na vystúpenie Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Únie (Ú. v. EÚ L 85I, 27.3.2019, s. 49).

²⁹ V článku 16 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/502 sa uvádza, že sa prestane uplatňovať k skoršiemu z týchto dvoch dátumov: a) dátum nadobudnutia platnosti alebo prípadne dátum začiatku predbežného vykonávania komplexnej dohody, ktorá upravuje vykonávanie leteckej dopravy so Spojeným kráľovstvom a ktorej zmluvnou stranou je Únia, alebo b) 30. marca 2020.

³⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/503 z 25. marca 2019 o určitých aspektoch železničnej bezpečnosti a prepojenosti vzhľadom na vystúpenie Spojeného kráľovstva z Únie (Ú. v. EÚ L 85I, 27.3.2019, s. 60).

³¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/498 z 25. marca 2019, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2017/2403, pokiaľ ide o oprávnenia na rybolov pre rybárske plavidlá Únie vo vodách Spojeného kráľovstva a rybolovné operácie rybárskych plavidiel Spojeného kráľovstva vo vodách Únie (Ú. v. EÚ L 85I, 27.3.2019, s. 25) a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/497 z 25. marca 2019, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 508/2014, pokiaľ ide o určité pravidlá týkajúce sa Európskeho námorného a rybárskeho fondu po vystúpení Spojeného kráľovstva z Únie (Ú. v. EÚ L 85I, 27.3.2019, s. 22).

nariadenie o krízových opatreniach týkajúce sa oprávnení na rybolov. Komisia zabezpečí, aby sa v prípade potreby urýchlene zaviedli štruktúry potrebné na vykonávanie krízového opatrenia.

Komisia takisto úzko spolupracuje s členskými štátmi s cieľom prispôsobiť ich operačné programy tak, aby sa zdroje v rámci Európskeho námorného a rybárskeho fondu mohli v prípade potreby a vhodnosti použiť pri dočasnom pozastavení. Komisia opätovne zdôrazňuje význam koordinovaného prístupu dotknutých členských štátov EÚ-27 k tomu, aby sa pripravili na možnosť, že plavidlá EÚ už nebudú mať prístup do vôd Spojeného kráľovstva. Je pripravená uľahčiť ďalšie konzultácie s cieľom dosiahnuť spoločný rámec na monitorovanie zmien alebo narušení rybolovných činností vo vodách EÚ vrátane prípadného presunu týchto činností a poskytnúť koordinovanú reakciu vrátane možného využitia podpory v prípade dočasného pozastavenia. Komisia bude aj naďalej spolupracovať s Európskou agentúrou pre kontrolu rybárstva, ktorá môže zohrávať užitočnú úlohu pri náraste potrieb v oblasti kontroly, monitorovania a dozoru v nadväznosti na vystúpenie Spojeného kráľovstva.

Ak Spojené kráľovstvo vystúpi z Európskej únie bez dohody 31. októbra 2019, bude vo vhodnom čase potrebné zvážiť dôsledky na stanovenie rybolovných možností na rok 2020 vrátane osobitnej dohody so Spojeným kráľovstvom v súlade s medzinárodnými právnymi záväzkami a na základe vedeckých odporúčaní.

Finančné služby

V oblasti **finančných služieb** dosiahli podniky v období pred predchádzajúcim dátumom vystúpenia, t. j. pred 12. aprílom 2019, značný pokrok, pokiaľ ide o krízové plánovanie vrátane usadenia sa v členských štátoch EÚ-27, zmeny alebo preskúmanie a aktualizáciu cezhraničných zmlúv („repapering“), resp. ich ukončenie, a prispôbenie obchodných modelov³². Niektoré problémy však pretrvávajú. Poisťovacie spoločnosti, poskytovatelia platobných služieb a ostatní prevádzkovatelia finančných služieb, ktorí zostávajú nepripravení na určité aspekty svojej obchodnej činnosti (napr. v oblasti správy zmlúv a prístupu k infraštruktúram), sa dôrazne vyzývajú, aby dokončili svoje prípravné opatrenia do 31. októbra 2019. Komisia pracuje s orgánmi dohľadu na úrovni EÚ a vnútroštátnej úrovni s cieľom zabezpečiť úplné vykonávanie pohotovostných plánov firiem a očakáva, že orgány dohľadu v Spojenom kráľovstve nebudú brániť firmám v realizácii takýchto plánov. Komisia takisto spolupracuje s členskými štátmi s cieľom zabezpečiť konzistentný prístup ku krízovým prípravám v oblasti finančných služieb na vnútroštátnej úrovni, zachovať finančnú stabilitu a zabrániť poškodeniu rovnakých podmienok na jednotnom trhu s finančnými službami. Komisia sa zaviazala stabilizovať a otvoriť finančné trhy. Ak však Spojené kráľovstvo vystúpi z Európskej únie bez dohody 31. októbra 2019, bude to mať nevyhnutne za následok určitú fragmentáciu trhu v oblasti finančných služieb.

3. ZÁVERY

Komisia sa domnieva, že vystúpenie Spojeného kráľovstva bez dohody je možné, a to aj so všetkými jeho negatívnymi hospodárskymi dôsledkami. Komisia v súvislosti s predĺžením

³² Európska centrálna banka a európske orgány dohľadu na základe údajov z krízového plánovania považujú celkovú úroveň pripravenosti finančného sektora za uspokojivú. Bank of England uviedla, že úroveň pripravenosti vo finančnom sektore Spojeného kráľovstva je primeraná. Okrem toho, podľa preskúmania finančnej stability ECB z mája 2019 „scenár bez dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ predstavuje zvládnutelné riziko pre celkovú finančnú stabilitu eurozóny a orgány sa na tento scenár pripravili“.

lehoty podľa článku 50 ods. 3 posúdila všetky súčasné krízové opatrenia EÚ a dospela k záveru, že sú aj naďalej primerané a vhodné na daný účel. Komisia však bude aj naďalej monitorovať politický vývoj a posudzovať, či bude potrebné akékoľvek rozšírenie prijatých opatrení. Komisia bude aj naďalej pomáhať členským štátom a zainteresovaným stranám v ich prípravách, a opätovne zdôrazňuje význam toho, aby všetky zainteresované strany využili toto obdobie do konca predĺženia dňa 31. októbra 2019 s cieľom zabezpečiť, aby boli čo najlepšie pripravené na všetky eventuality.